

Utlåtande 2004:116 RII+III (Dnr 312-452/2001)

Bostäder på Årstälänken

Motion av Iris Birath (v) (2001:22)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att påbörja programarbetet för bostäder och service på Årstälänken.
2. Arbetet skall ske parallellt med vad som anförs i det upprättade programmet för Årstastråket från juni 2003.
3. Därutöver anses motion (2001:22) av Iris Birath (v) besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Kersti Py Börjeson och Jan Valeskog anför följande.

Motionens innehåll

Iris Birath (v) föreslår i motion (2001:22) att planarbete skall påbörjas för bostäder på Årstälänken som inte längre behövs då Södra Länken tas i bruk, *bilaga 2*. Iris Birath (v) menar vidare att även partihallsområdet skall planeras för bostäder. Bostadsområdet bör planeras och byggas som ett pilotområde för lägre byggkostnader och lättillgängliga lägenheter. Bland annat föreslås radhus.

Remisser

Motionen har remitterats till Enskede-Årsta stadsdelsnämnd, gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden anför att varje potentiellt bostadsläge bör studeras och värderas med tanke på dagens situation på bostadsmarknaden. Däremot har fullmäktige och nämnden redan gjort en avvägning med tanke på den detaljplan som kommunfullmäktige antog 30 oktober 2000 för Årstafältet där området avsätts för landskapspark.

Gatu- och fastighetsnämnden anför att det idag råder stor brist på bostäder i Stockholm och att marktillgångarna är begränsade. De anför vidare att förslaget stämmer överens med stadens strategi om att bygga på redan exploaterad mark.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd anför att det är angeläget att landskapsparken utvecklas och att det finns en konflikt mellan landskapsparken och bostäder på Årstälänken.

Våra synpunkter

Stockholm behöver nya bostäder. Bostadskön är uppe i över 90 000 personer och fler ställer sig i bostadskön varje dag. Situationen är ohållbar. Den bromsar in tillväxten i Stockholm ytterligare och är misskrediterande när nya företag väljer etableringsort. Våra unga får ingen rimlig chans att flytta hemifrån utan att ha köat hos bostadsförmedlingen i flera år eller genom flitigt bosparande. Studenter överväger andra orter för sina högre studier och Stockholm tappar välutbildad arbetskraft och Stockholms skolor går miste om nyutexaminerade lärare.

Därför är fullmäktiges mål om 20 000 nya bostäder så oerhört viktigt. Det är en kraftsamling för att ge stockholmarna fler bostäder och därmed bli en attraktivare stad för företag och studenter.

Motionären tar upp ett förslag på område för framtida bostadsbebyggelse, Årstälänken. Snart öppnar Södra Länken som istället kommer att föra ned trafiken i tunnel och därför kommer Årstälänken inte att fylla någon funktion som väg.

Fullmäktige beslutade på hösten 2000 att anta ett förslag till detaljplan för Årstafältet där Årstälänken istället blir park och fylls av aktivitetsytor för alla åldrar. En upprustning av Årstafältet är välkommet bland boende i närområdet. Årstafältet fyller en viktig funktion i området och innehåller intressanta inslag såsom till exempel Göta landsväg och i framtiden också en stadsbondgård.

Vi menar att det mest rimliga vore att undersöka möjligheten att kombinera de två förslagen. Stockholms strategi att bygga på redan exploaterad mark bör följas även för stora delar av Årstälänken, men att Årstafältet ska bli en attraktiv landskapspark. Därför tycker vi det är rimligt att

stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden får i uppdrag att undersöka möjligheterna att bebygga delar av Årstälänken men utan att redan befintliga hus vid Årstälänken tappar kontakten med fältet och hur planerade verksamheter kan rymmas på fältet. Grönområdet mellan gammal och ny bebyggelse bör i så fall få höjd kvalitet och bebyggelsen en öppen karaktär så att de boende i Årsta garanteras tillgänglighet till parken. En ny översyn av placeringen av aktiviteterna som ska rymmas i parken ska genomföras.

Sammantaget med de nya bostäder som planeras i Årsta kommer behovet av service att öka. Den offentliga servicen såsom skola och förskola är särskilt viktig att se över. En lämplig placering kan vara delar av gamla Årstälänken.

I stadens budgetbeslut för 2004 anges att byggandet av bostäder som alla kan efterfråga är prioriterad. Området är genom den nuvarande vägen exempelvis både hårdgjord och grundförstärkt. Dessa omständigheter gör att vi bedömer möjligheterna som mycket goda att här tillskapa lägenheter till lägre produktionskostnader och därmed lägre hyresnivåer i enlighet med fullmäktiges beslut. Detta kan exempelvis ske genom en markanvisningstävlan där den vinnande parametern blir en låg inflyttningshyra. Oaktat användandet av en markanvisningstävlan bör inflyttningshyran inte överstiga 1100:-/kvm lägenhetsyta och år.

Arbetet skall ske med respekt för upprättat programsamråd för Årstastråket från juni 2003. De detaljplaner som kan ingå i fullmäktiges mål om 20 000 nya lägenheter skall prioriteras.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att påbörja programarbetet för bostäder och service på Årstälänken.
2. Arbetet skall ske parallellt med vad som anförs i det upprättade programmet för Årstastråket från juni 2003.
3. Därutöver anses motion (2001:22) av Iris Birath (v) besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att påbörja programarbetet för bostäder och service på Årstälänken.
2. Arbetet skall ske parallellt med vad som anförs i det upprättade programmet för Årstastråket från juni 2003.

3. Därutöver anses motion (2001:22) av Iris Birath (v) besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 22 juni 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kersti Py Börjeson Jan Valeskog

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak tillstyrka förslaget till beslut
2. därutöver anför följande.

Man kan konstatera att majoriteten svängt när det gäller att bebygga Årstälänken när den läggs ner till följd av att Södra Länken öppnar. I sin reservation i gatu- och fastighetsnämnden avstyrkte man förslaget om att bebygga Årstälänken med hänvisning bl a till att en detaljplan för Årstafältet antagits. Detta gäller ju egentligen fortfarande. Men desto mindre bör ett planeringsarbete upptas för att nyttja den hårdgjorda yta som Årstälänken utgör. Området kring Sandfjärdsgatan och Valla Torg skulle må väl av fler bostäder. En omfattande bebyggelseplanering finns i och med det s k Årstastråket som i hög grad berör just detta område. När arbetet fortskrider i planeringen av fler bostäder i hela detta område bör bostadsbyggande på Årstälänken balanseras genom en minskad byggnation jämfört med planerna för den del av Årsta som ligger närmast Sandfjärdsgatan/Valla Torg och som ingår i planerna för Årstafältet. Utvecklingen av bostäder på Årstälänken har stor betydelse för att inte försämra tillgången och känslan av närhet till Årstafältet. Till följd av fältets läge och att det är inringat av bilvägar har nyttjandet av fältet varit mycket begränsat. Med de investeringar som nu ska ske och när Årstälänken läggs ner finns möjligheter att Årstafältet kan bli betydligt mer utnyttjat. Då får inte nya bostäder verka som ett hinder utan exploateringsgraden och valet av typ av bostäder måste underlätta tillgången till fältet.

ÄRENDET

Iris Birath (v) föreslår i motion (2001:22) att planarbete skall påbörjas för bostäder på Årstälänken som inte längre behövs då Södra Länken tas i bruk, bilaga 2. Iris Birath (v) menar vidare att även partihallsområdet skall planeras för bostäder. Bostadsområdet bör planeras och byggas som ett pilotområde för lägre byggkostnader och lättillgängliga lägenheter. Bland annat föreslås radhus.

REMISSER

Motionen har remitterats till Enskede-Årsta stadsdelsnämnd, gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden beslöt den 6 september 2001 att som svar på remissen överlämna och åberopa kontorets utlåtande.

Reservation anfördes av *Dick Urban Vestbro* (v) enligt följande.

Att bygga på den del av nuvarande Årstälänken som ingår i Årsta Park är inte önskvärt. Däremot är det möjligt att pröva förtätning längs Sandfjärdsgatan och kring Årstälänken nordost om kvarteret Postgården (område 3 på karta utarbetad av GFK). Spårreservatet för en snabbspårslinje söderut behövs knappast då byggandet av en pendeltågsstation i Västra Årsta torde göra ett sådant spår onödigt. Resande från Globen till Mässan kan klara färden snabbt genom att byta till pendeltåg i Västra Årsta. Motionens förslag om billiga hyresrätter är synnerligen angeläget att driva vidare. Alltför få satsningar görs för att minska byggkostnaderna och för att få fram bostäder för studenter och ungdomar.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande av den 22 maj 2001 har följande lydelse.

Sammanfattning

I en motion föreslås att planarbete påbörjas för bostäder på Årstälänken samt på de västra delarna av Årstafältet. Frågan är nyligen prövad i en flerårig planprocess och detaljplanen har efter regeringens prövning vunnit laga kraft. Bostäder på de aktuella platserna kommer i konflikt med snabbspårvägens och parkens intressen. Vid en genomgång av de argument som framkommit, finner kontoret nämndens och fullmäktiges avvägning riktigt. Kontoret föreslår istället att arbetet med de ca 2000 potentiella lägenheterna i närområdet intensifieras.

Utlåtande

Motionen

I en motion av Iris Birath (v) föreslås att planarbete påbörjas för bostäder på Årstalänken, samt på de västra delarna av Årstafältet. På sikt bör även partihandelsområdet planeras för bostäder. Bostadsområdet bör planeras och byggas som ett pilotområde för lägre byggkostnader och lättillgängliga lägenheter, bl. a. föreslås radhus som komplement till intilliggande storskalig bebyggelse. Samtliga lägenheter skall vara hyresrätter.

Dagsläget

Kommunfullmäktige antog 2000-10-30 ny detaljplan för anläggandet av en ny landskapspark på Årstafältet. Planen vann nyligen laga kraft sedan regeringen 2001-04-26 avslagit en överklagan av planen med avseende på det snabbspårvägsreservat som korsar fältet, för tvärbanans eventuella Älvsjögren. Anläggandet av parken startade 1998 med en upprustning av Göta Landsväg m. m. I år påbörjas bl. a. anläggandet av en dagvattendamm och koloniområde.

Bostäder på fältet

Planarbete för Årstafältet inleddes redan 1996, varvid möjligheten till bostäder på just de områden motionen föreslår var en av de frågor som särskilt behandlades. Årstalänken beräknades då rymma knappt 100 lägenheter och området intill partihallarna ca 200 lägenheter. Den mångåriga och helt nyligen avslutade planprocessen mynnade ut i ett klart ställningstagande till förmån för park på de aktuella platserna. Om bostäder fordra en omfattande skärmbebyggelse för att hantera bullerstörningarna från den tunga trafiken till ICA:s lagercentral och från den eventuella snabbspårvägen. Dessutom skulle koloniområdet behöva utgå ur planen eller flyttas till annan plats på fältet, på bekostnad av golfen eller andra planerade aktiviteter. På Årstalänken skulle den relativt begränsade byggnadsytan fordra en relativt omfattande utbyggnad av angöringsgata. Dessutom skulle de aktiviteter som där planeras och som fordrar hårdgjord yta, som parkteater, streetbasket, minigolf etc., behöva flyttas till idag gröna delar av fältet, som då istället skulle behöva hårdgöras.

Som alternativ intensifierades arbetet med att finna nya bostadslägen i intilliggande stadsdelar. Som ett resultat av detta arbete har uppförandet av 200-300 nya lägenheter i Östbergahöjden påbörjats och i dagarna inleds planarbetet för ungefär lika många lägenheter runt om i Årsta. Gatu- och fastighetsnämnden beslöt nyligen utreda en nedgrävning av kraftledningen genom Johanneshov – Årsta, vilket kan möjliggöra ytterligare 1000- 1500 nya lägenheter i närområdet.

Stadsbyggnadskontorets synpunkter

Med dagens läge på bostadsmarknaden bör varje potentiellt bostadsläge studeras och värderas, vilket också nyligen har skett i detta fall enligt ovan. Vid en genomgång av de

argument som framkommit i det just avslutade planarbetet för Årstafältet, finner kontoret nämndens och fullmäktiges avvägning riktig.

Årstafältet har stor potential som stadsdelspark för intilliggande stadsdelar. Fältets storlek har halverats under 1980-1990-talen och att ytterligare minska dess yta skulle avgjort minska denna potential, som bl a ligger i mångfalden av möjliga aktiviteter. Istället kan en högkvalitativ parksatsning på fältet skapa större förståelse för fortsatta kompletteringar i de omgivande stadsdelarna, enligt ovan beskrivna planer.

Vad gäller det västra läget är spårvägsreservatet fortfarande mycket angeläget med den framtida direktkopplingen mellan Globen och Mässan detta möjliggör. Vad gäller Årstälänken synes det relativt intrånget på fältet inte stå i rimlig proportion till det mycket begränsade bostadstillskottet om knappt 100 lägenheter. Gatu- och fastighetsnämnden avstyrkte också i december 2000 en mindre markanvisning på länet. Istället bör enligt kontoret arbetet med de ca 2000 potentiella lägenheterna i närområdet intensifieras, vilket är kontorets ambition.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 11 september 2001 att överlämna och återropa kontorets utlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordförande *Börje Vestlund* (s), ledamöterna *Teres Lindberg* (s), *Karin Wanngård* (s), *Hamid Mosavi-Porasl* (v) samt tjänstgörande ersättare *Juan Carlos Cebrián* (s), bilaga 1.

Reservation anfördes av ledamoten *Per Bolund* (mp), bilaga 1.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande av den 15 maj 2001 har följande lydelse.

Sammanfattning

I en motion till kommunstyrelsen väcker Iris Birath (v) frågan om bostadsbebyggelse på bl a Årstälänken. Detaljplanen för en landskapspark på Årstafältet antogs av kommunfullmäktige i oktober 2000. Under planarbetet har frågan om bostäder på Årstälänken diskuterats, men en rad delbeslut har förankrat den inriktning där nuvarande gatumark inkluderas i parkområdet. Nya bostäder så som motionären föreslår förutsätter därmed en planändring. Kontoret konstaterar att behovet av nya bostäder är mycket stort och att föreslagna lägen ligger i en attraktiv stadsdel med goda kollektivtrafikförbindelser. Nya bostäder så som motionären föreslår kräver ytterligare utredningar för att studera eventuella möjligheter och vilka konsekvenser dessa medför.

Utlåtande

Bakgrund

Iris Birath (v) har i en motion till kommunstyrelsen aktualiserat frågan om bostäder på bl.a. Årstälänken. Motionären väcker frågan om den planerade parken på Årstafältet är möjlig att kombinera med ny bostadsbebyggelse.

Skrivelsen har remitterats till gatu- och fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt Enskede-Årsta stadsdelsnämnd.

Analys

Det råder idag stor brist på bostäder i Stockholm och marktillgångarna är begränsade. Årsta är en mycket attraktiv stadsdel för ny bostadsbebyggelse och läget är strategiskt riktigt för förtätning. Närheten till innerstaden, de goda kollektiva kommunikationer snabbspårvägen medfört samt närheten till rekreationsområden i Årtaskogen och på Årstafältet är faktorer som bidrar till detta. Minskningen av genomfartstrafik i samband med att Södra länken tas i bruk, iordningsställandet av landskapsparken på Årstafältet samt den planerade pendeltågsstationen vid Årstaberg kommer att bidra till att höja områdets attraktivitet ytterligare.

Tidigare beslut

Kommunfullmäktige antog 2000-10-30 ny detaljplan för en park på Årstafältet. Enligt planen ingår bl.a. nuvarande Årstälänken i det område som görs till landskapspark. Även Vänsterpartiet anslöt sig till förslaget. Detaljplanen ligger hos regeringen för ett överklagande som rör snabbspårvägen över Årstafältet.

Årstafältet har sedan i mitten på 90-talet varit föremål för ett omfattande planarbete. En rad politiska delbeslut har förankrat dess inriktning under arbetets gång. Arbetet har utmynnat i en ny detaljplan för Årstafältet som innebär att ca 55 ha används som landskapspark. 1998 tog gatu- och fastighetsnämnden senast ställning i planfrågan och under 1999 och 2000 godkände nämnden utbyggnaden av de delar av parken som ligger innanför trafiklederna. Projektering och vissa anläggningsarbeten har därefter initierats.

Nämnden uttalade år 2000 att parthandelsområdet inte bör tillåtas utvidgas in över Årstafältet. 1999 beslutades om försäljning av en del av Ersta Gårdsväg till ICA.

Markanvisningar i Årsta

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2001-04-03 att ge markanvisning för ny bostadsbebyggelse om totalt ca 1000 lägenheter längs nuvarande kraftledning i Årsta. Markanvisat område sträcker sig från Bolidenplan, västerut längs Huddingevägens norra sida, kring Årstavägens infart från Huddingevägen samt längs spårvägens norra sida, söder om Bråviksvägen och Rämensvägen. Bebyggelsen förutsätter att kraftledningen kan kulverteras.

Ytterligare markanvisningar i Årsta som nämnden beslutat om de senaste månaderna inkluderar drygt 250 lägenheter på fyra platser vid Bolidenvägen, Gullmarsvägen, Hjälmarsvägen, Tavelsjövägen samt på Storsjövägen.

Gatu- och fastighetskontoret har i mars 2001 mottagit en ansökan från NCC om markanvisning på Årstälänken. Bolaget föreslår en samfinansiering med de rekreativaktiviteter som planeras på Årstafältet samt bildandet av en stiftelse som också får ansvar för driften av fältet.

Motionärens föreslagna platser för nya bostäder

De områden motionären utpekar som intressanta för nya bostäder finns illustrerade på karta i bilaga 2 och bilaga 3. (återfinns onummerade i slutet av utlåtandet)

Område 1

Inom partihallsområdet, väster om Årstafältet saknas idag ledig mark för bostadsbebyggelse. Om ledig industrimark i framtiden skulle uppstå på grund av avflyttning, bör även stadens behov av ny mark för industri- och kontorsändamål beaktas.

Område 2.

I västra kanten av Årstafältet utmed Ersta Gårdsväg planeras, i enlighet med Årstafältets detaljplan, för koloniområdet samtidigt som ICA i kv Postgården utökar sin mark över en del av Ersta Gårdsväg. Kontoret har ej utrett förutsättningar och konsekvenser av en eventuell bostadsbebyggelse. Det planerade koloniområdet måste dock helt eller delvis utgå.

Område 3

I Årstälänkens västra del, norr om arbetsområdet i kv Postgården och söder om Södra länkens tunnelmynning, finns ett område som korsas av en kraftledning. Området, som till stor del ligger inom detaljplaneområdet för Årstafältet, innehåller även en bit av reservatet för snabbspårväg (Älvsjögrenen) samt parkens entré från västra Årsta. I övrigt är dess attraktivitet som framtida park relativt sett liten. En förutsättning för bostäder är att kraftledningen kan kulverteras. Kontoret utreder för närvarande förutsättningarna för detta på uppdrag av gatu- och fastighetsnämnden med en första redovisning vid nämndens sammanträde 2001-05-15.

Område 4

Invid Sandfjärdsgatan avstyrkte nämnden så sent som i december 2000 ett förslag till markanvisning.

Område 5

Gatumarken på nuvarande Årstälänken söder om bostadsområdet Valla Gärde omfattar en sträcka på mellan 7-800 meter och ingår i den nya detaljplanen för Årstafältets park. På gatumarken planeras bl. a aktivitetsytor i form av friluftsteater, lek, boule, skridsko m. m., en viktig del av parken som efterfrågats av kringboende. Kontoret har ej utrett förutsättningar och övriga konsekvenser av en eventuell bostadsbebyggelse.

Konsekvenser

Ekonomi och genomförande

De ekonomiska och tekniska förutsättningarna av exploatering för bostäder inom ovan nämna områden har inte klarlagts. Intäkterna är bl. a beroende av markpriser och bebyggelsevolym. Exempel på utgifter är t ex eventuella kostnader för flyttning av ledningar, marksaneringsåtgärder, angöringsgator, upprustningar i närområdet m. m. Kostnader för marksaneringsåtgärder kan uppstå oavsett om marken används för park- eller bostadsändamål. Frågor om upplåtelseformer och fördelning av kostnader bör avvakta tills frågan om en eventuell exploatering har klarlagts.

Miljö

Bostadsbebyggelse utmed Ersta Gårdsväg, Sandfjärdsgatan och Årstälänkens vägbana söder om Valla Gärde m. m. överensstämmer inte med den nya detaljplanen och de aktivitetsytor som planeras på Årstafältet. Parkens innehåll och utformning skulle därmed behöva revideras. Om parkens hårdgjorda aktivitetsytor får läggas längre ut på fältet minskar friytorna. Stadsbondgården riskeras då betesytor minskar och kan komma för nära bostäderna. Parkens storlek om ca 55 ha kan komma att minska med ca 1/10.

Motionärens förslag till bebyggelse på Årstälänken överensstämmer med stadens ambitioner att bygga på redan exploaterad mark. Närheten till snabbspårvägen och den planerade pendeltågsstationen i Årstaberg erbjuder goda kollektiva kommunikationer.

Området på och vid Årstälänkens västra del, nordost om kv Postgården, (område 3) upptas idag av asfalterad vägbana och ensartade gräsytor. En omvandling till bostadsområde skulle förbättra miljön.

Kontorets synpunkter

Detaljplanen för Årstafältet har i oktober 2000 antagits av kommunfullmäktige varför ny bebyggelse såsom motionären föreslår, förutsätter en planändring. Mellersta söderord hör till de områden i Stockholm som är sämst försörjda med sammanhängande friytor större än 50 ha. Landskapsparken på Årstafältet lades ut i Översiktsplan -96 för Stockholm som en strategisk förbättring av området i samband med konföretning. Kontoret konstaterar vidare att behovet av nya bostäder är mycket stort. De föreslagna lägena ligger i attraktiva stadsdelar med goda kollektivtrafikförbindelser. Nya bostäder såsom motionären föreslår kräver ytterligare utredningar för att studera eventuella möjligheter och vilka konsekvenser dessa medför.

Under förutsättning att kraftledningen norr om kv Postgården (område 3) kan kulverteras bör bostadsbebyggelse provas inom området, varvid hänsyn måste tas till eventuell framtid snabbspårväg till Älvsjö samt till parkentrén från västra Årsta.

Kontoret konstaterar att även den del av Årstälänken som är belägen intill bostadsområdet Valla Gärde (område 5) är intressant ur exploateringssynpunkt. Området kan provas för den planerade parkens utformning och innehåll.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslöt den 17 maj 2001 att som yttrande över motionen åberopas detta tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande *Rolf Brattström* (v), ledamoten *Annacarin Wallin* (v) enligt följande.

Iris Birath (v) har i sin motion aktualiserat frågan om bostäder på Årstälänken, då stadsdelen är i behov av bostäder. Förutom att det behövs bostäder rent allmänt så behövs de i synnerhet för ungdomar och vissa kategorier äldre. Det är också viktigt att planerade bostäder i området utgörs av hyresrätter.

Under hand har beslut tagits om Årstafältet och vikten av att det skapas område för bl. a rekreation, idrott, lek m. m. Det pågår även ett arbete med att ta fram bostäder på andra närliggande områden inom stadsdelen, varför vi hoppas att det skall gå att få till stånd en lösning, som tillgodoser båda dessa önskemål- bostäder och rekreationsområde, Årstafältet med planerad inriktning.

Med hänvisning till de propåer vi fått i ärendet från boende i området, samt vad vi ovan anfört ansluter vi oss till förvaltningens förslag.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 2 maj 2001 har följande lydelse.

Bakgrund

Iris Birath (v) har i en motion aktualiserat frågan om bostäder på Årstälänken. Mot bakgrund av det stora behovet av bostäder skulle några tusen lägenheter byggas på Årstälänken. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att starta ett planarbete för bostäder på Årstälänken.

Förvaltningens förslag

Frågan om bostäder på Årstafältet och däromkring har i olika sammanhang diskuterats och utretts. Kommunfullmäktige beslutade 2000-10-31 §22 att anta en detaljplan innebärande att Årstafältet och Årstälänken ska iordningsställas som park. Detaljplanen har vunnit laga kraft då regeringen 2001-04-26 beslutat att avslå en överklagan rörande markreservat för snabbspårväg till Östberga som den överklagande anser inkräktar på landskapsparken.

Årsta är en attraktiv stadsdel genom närheten till innerstaden, goda kollektiva kommunikationer och rekreationsområden såsom Årstaskogen och Årstafältet. Södra länkens tunnelförläggning ökar områdets attraktivitet ytterligare. Förvaltningen kan konstatera att det råder en stor brist på bostäder i Stockholm. Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2001-04-02 att ge markanvisning för ca 1 000 nya lägenheter längs nuvarande kraftledningen, från Bolidenplan, västerut längs Huddingevägens norra sida, söder om Bråviksvägen och Rämensvägen. Tidigare, 2000-11-21, har gatu- och fastighetsnämnden beslutat om markanvisningar för drygt 200 lägenheter på fyra platser vid Bolidenvägen, Gullmarsvägen, Hjälmarsvägen samt

ser vid Bolidenvägen, Gullmarsvägen, Hjälmarsvägen samt vid Tavelsjövägen. Ytterligare beslut om markanvisning om knappt 50 lägenheter på Storsjövägen fattades 2001-04-24.

Förvaltningen anser att det är angeläget att fortsätta iordningsställandet och planeringen av landskapsparken på Årstafältet, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. I debatten i anslutning till beslutet framhöll föredragande borgarråd bl.a. att det är viktigt att kombinera bostäder med områden för rekreation och park och att Årstafältet som landskapspark knyter samman stadsdelarna runt fältet och att parken blir en vital och naturlig samlingspunkt för de boende i området för rekreation, idrott och förbättring. Förvaltningen anser att det är viktigt att bevara och utveckla natur- och rekreatiomsområden. Landskapsparken på Årstafältet är värdefullt för boende i hela Söderort, och då inte minst med tanke på exploateringen i Årstadal, Liljeholmen och förtätningen i Årsta och Östberga. Även i innerstaden, främst söderbor, kommer att ha god tillgång till parken och dess aktiviteter i och med de goda kommunikationer som snabbspårvägen erbjuder.

De boende i stadsdelarna runt Årstafältet har i en enkät 1997 tillfrågats om vilka aktiviteter/anläggningar man önskar i parken på Årstafältet. Ett utomhuscafé är mest efterfrågat. Därefter kommer friluftsteater, minigolf, skridskobana och bollplaner. Landskapsparkens aktivitetsfält med bl.a. teaterplats och sportmöjligheter planeras att läggas på Årstalänken. Om kommunfullmäktige beslutar att ändra detaljplanen så att Årstalänken inte kan tas i anspråk för parken måste dessa aktiviteter utgå alternativt flyttas in på fältet. En revidering av hela landskapsparkens utformning, bl.a. ytor för golf, koloniområde och stadsbondgård måste då ske.

Förvaltningen kan konstatera att bostäder på Årstalänken står i konflikt med den planerade landskapsparken och den detaljplan som kommunfullmäktige antagit. Förvaltningen anser att frågan om bostäder är väl utredd och prövad i tidigare planskeden då bebyggelse i detta läge har avvisats.

Förvaltningen har under planeringens gång erfarit att förväntningarna är stora på landskapsparken. Många följer aktivt planeringen och visar ett stort intresse för allt vad som händer på fältet. Ett flertal samtal från oroliga boende i Årsta och Östberga har nu frågat om parken är hotad. Det gäller inte minst de boende vid Valla gårde som under flera år bott i en starkt bullerstörd miljö och som ser fram emot Södra länkens tunnelförläggning då de kommer att få direktkontakt med parken. Bostadsrättsföreningen Stockholmshus 18 har även tillsänt stadsdelsnämnden en skrivelse.

RESERVATIONER M.M.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes av vice ordförande Börje Vestlund (s), ledamöterna Teres Lindberg (s), Karin Wanngård (s), Hamid Mosavi-Porasi (v) samt tjänstgörande ersättare Juan Carlos Cebrián (s) enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

Att till kommunstyrelsen överlämna kontorets tjänsteutlåtande

Att förorda bostadsbyggnation i områdena 3 och 4 i kontorets tjänsteutlåtande, samt

Att i övrigt anse motionen besvarad i enlighet med följande.

Motionärens syfte är högst vällovligt. Bostadsbyggnation på Årstälänken skulle ske på redan exploaterad mark och innebära ett välbehövligt tillskott av nya bostäder i Stockholm.

Årstafältet inklusive Årstälänken är emellertid redan detaljplanlagt som parkmark och motionärens förslag är därmed inte längre aktuellt. Byggnation i enlighet med motionen skulle komma att ske på detaljplanlagt parkmark och innebära intrång i planerade grönytor.

Det finns emellertid möjligheter till kompletteringsbebyggelse i Årsta i områdena 3 och 4 i kontorets tjänsteutlåtande.

Hyresradhus i området vid Sandfjärdsgatan skulle ge variation i stadsbilden och bostadsbeståndet och välbehövliga bostäder för de mycket stora barnfamiljer och flergenerationsfamiljer som idag har mycket svårt att finna lämplig bostad. Genom att staden står för exploateringskostnader och genom en relativt enkel utformning av bostäderna kan kostnaderna pressas ned. Genom medborgerlig insyn och möjlighet att påverka bostädernas utformning och genom inslag av självbyggeri ges medborgarna möjlighet till delaktighet och inflytande över sin närmiljö.

Vidare bör anläggandet av pendeltågsstationen vid Årstaberg påskyndas. Därigenom kan det tidigare reservatet för snabbspårväg också det utnyttjas för bostadsbyggnation.

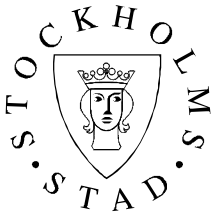
Nyproduktionen av bostäder har de senaste åren dominerats av bostadsrätter byggda av privata byggherrar, samtidigt som det är mycket stor brist på hyresrättslägenheter. Markanvisningar för nybyggnation med bostäder skall därför i första hand erbjudas kommunala och kooperativa byggherrar för byggnation med hyresrätter och/eller kooperativa hyresrätter. Markupplåtelser skall ske med tomträtt.

Reservation anfördes av ledamoten Per Bolund (mp) enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. I huvudsak överlämna och åberopa tjänsteutlåtandet som svar på remissen
2. Den frigjorda marken vid Årstälänken ska användas för att utvidga Årstafältets grönområde.
3. I övrigt anföras följande

Årstafältet är det enda stora friluftsfältet i de södra närförorterna. Fältet kommer med den planering som pågår också bli ett viktigt område för rekreation och friluftaktiviteter för de kringboende. Det är därför viktigt att Årstafältet inte naggas i kanten utan får uppta så stor yta som möjligt för att ge plats åt alla användare. Årstälänken kan därför inte bebyggas utan måste omvandlas till att bli en del av Årstafältet.

KOMMUNFULLMÄKTIGE**Motioner****2001:22**

**2001:22   Motion av Iris Birath (v) om bostäder på
                         Årstälänken**

I Stockholm finns det ett stort behov av bostäder. Behovet av hyreslägenheter har accentuerats av den omvandling till bostadsrätter som pågår både i allmännyttan och det privata fastighetsbeståndet. De enorma inkomsterna som har genererats genom den borgerliga majoritetens utförsäljning av allmännyttans hyreslägenheter till bostadsrättsföreningar måste användas för att bygga nya hyreslägenheter. Lägenheter som människor har råd att bo i.

I Årsta har det skett en dammsugning av grönsäckar som är möjliga av bebygga. Förslag som redan var aktuella i den s.k. PAY-utredningen under 80-talet har dammats av. Men ändå har man bara hittat plats för några hundra lägenheter. Ett annat senare förslag som förtjänar att lyftas på nytt är att bygga bostäder på en del av Årstafältet. Hela detta förslag verkar dock ha skrotats till förmån för en park större än Humlegården. Det är naturligtvis av stort värde om Årstafältet kan få den användning som fritids- och rekreationsområde som länge har varit planerat. Men det kan inte vara omöjligt att kombinera parken med ett välkommet tillskott av nya bostäder.

Några tusen nya lägenheter skulle få plats på nuvarande Årstälänken och åt sydväst mot Årsta partihallsområdet. På Sandfjärdsgatan kan nuvarande bebyggelse kompletteras med hyresradhus som både bryter av den storskaliga bebyggelsen och skapar möjlighet för en mer varierad bostadskarriär i Årsta. All nybebyggelse måste naturligtvis planeras med stor hänsyn till befintlig bebyggelse. Om partihallarna – vilket har aviserats – skulle flytta ifrån Årsta bör ytterligare bostäder planeras på detta område.

Av många skäl är det ekonomiskt lönsamt att bygga bostäder i Årsta. Stadsdelen har goda kollektivtrafikförbindelser. Den nybebyggelse som föreslås i denna motion ligger längs tvärsparvägen. I samband med nya bron över Årstaviken planeras en pendeltågsstation i Årsta och bron kommer också

Årstaviken planeras en pendeltågsstation i Årsta och bron kommer också att ha plats för gång- och cykeltrafikanter.

Bostadsområdet bör planeras och byggas som ett pilotområde för lägre byggkostnader och lättillgängliga lägenheter. Marken bör upplåtas till de allmännyttiga bostadsbolagen med tomträtt. Alla lägenheter ska byggas som hyresrätter. För att minska hyreskostnaderna bör Stockholms stad och inte byggherren stå för exploateringskostnader som t.ex. gator och belysning inom området. Byggmaterialet ska upphandlas till konkurrensmässiga priser.

Lägenheterna kan byggas utan onödiga ytor, med färre kvadratmeter och med ett relativt enkelt utförande med möjlighet till tillval. Sådant som man dock inte kan ge avkall på är tillgänglighet för funktionshindrade eller lättstädade toaletter. För de som vill ska det finnas möjlighet att sänka boendekostnaderna ytterligare genom visst självbyggeri. Projektet bör följas av en grupp kloka medborgare – kvinnor och män, unga och gamla – som ska vara vägledande för valen av hur man kan spara på kvadratmeter, standard osv.

Jag föreslår att kommunfullmäktige beslutar

att starta ett planarbete för bostäder på Årstälänken enligt ovan.

Stockholm den 19 mars 2001

Iris Birath